TÜRKÇE

6. SINIF

YAZILIYA HAZIRLIK

1. DÖNEM - 1. ORTAK YAZILI · SENARYO 3 · 2. SÜRÜM

TYMM 2026-2027

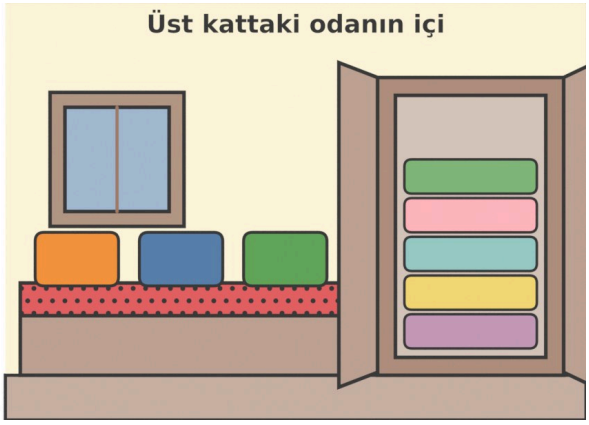
Hazırlayan: **Murat Altun**

Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır.

1. Yaz tatilinde annemle Safranbolu'da yaşayan teyzemi ziyaret ettik. Teyzemin evi, yüz elli yıllık ahşap bir Safranbolu eviydi. Dar ahşap merdivenden üst kata çıkınca geniş bir sofaya vardık. Bütün odaların kapıları bu sofaya açılıyordu. Teyzem bizi en büyük odaya aldı. Odanın üç duvarı boyunca uzanan minderli sedirlere oturup soluklandık. Akşam olunca teyzem, duvara gömülü yüklüğün kapaklarını açtı; içinden yataklarımızı ve yorganlarımızı çıkarıp yere serdi. Benim en sevdiğim yer ise odanın sokağa doğru taşan bölümüydü. Bu **cumbanın** üç yanında da pencere vardı. Sabahları orada oturduğumda sokağın iki ucunu birden görebiliyor, aşağıdan geçenlere el sallayabiliyordum.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

1.1. Tablonun sol sütununda metinde geçen üç kelimenin sözlük anlamı verilmiştir. Bu anlamları karşılayan kelimeleri metinde bulup sağ sütuna yazınız. (9 puan)

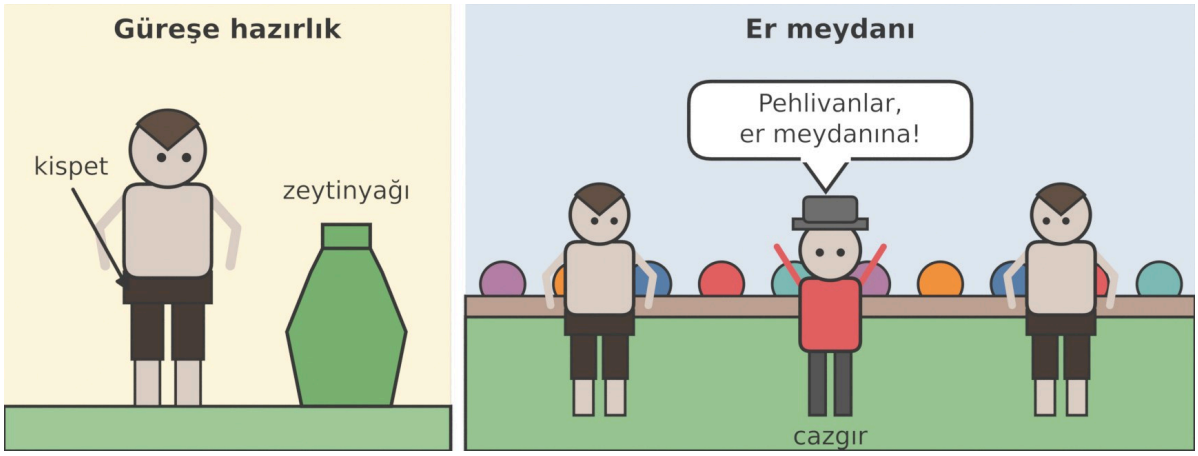
Kelimenin anlamı	Kelime
Evlerde yatak, yorgan gibi şeyleri koymaya yarayan yer veya büyük dolap	.....
Evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer	.....
Arkalıksız, üstü minderli ve yastıklı olabilen, oturmaya veya yatmaya yarayan ev eşyası	.....

1.2. Metinde koyu yazılmış "cumba" kelimesinin anlamını metindeki ipuçlarından ve görselden yararlanarak tahmin ediniz. Tahmininizi hangi ipucuna dayandırdığınızı da yazınız. (6 puan)

2. ER MEYDANINDAN BİR GELENEK: KIRKPINAR

Kırkpınar Yağlı Güreşleri, yüzyıllardır her yaz Edirne'de düzenlenen geleneksel bir güreş şenliğidir. Bu güreşlere katılan sporculara pehlivan denir. Pehlivanlar güreşe hazırlanırken önce kispet adı verilen, genellikle manda derisinden yapılmış dar paçalı bir pantolon giyer. Ardından vücutlarını baştan ayağa zeytinyağıyla yağlarlar. Güreşe tutuşmadan önce de ellerini birbirine ve bacaklarına vurarak hafifçe sıçrarlar; bu hareketlere peşrev denir. Güreşlerin yapıldığı çimenlik alana er meydanı denir. Er meydanında pehlivanları seyirciye tanıtan kişi cazgırdır. Cazgır, pehlivanların adlarını ve nereli olduklarını yüksek sesle duyurur; onlara dua ederek güreşi başlatır. Kırkpınar Yağlı Güreşleri, 2010 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesi'ne alınmıştır.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

2.1. Bu metin neyi anlatmaktadır? Konusunu yazınız. (5 puan)

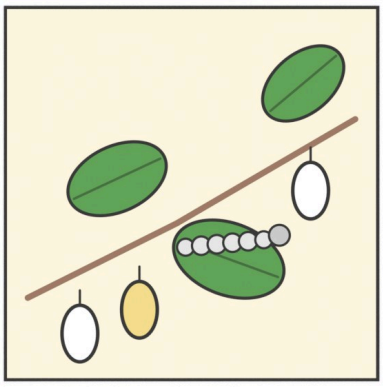
2.2. Metne göre pehlivanların güreşten önce yaptığı hazırlıkları sırasıyla yazınız. (5 puan)

2.3. Cazgır er meydanında hangi işleri yapar? Metinden iki örnek veriniz. (5 puan)

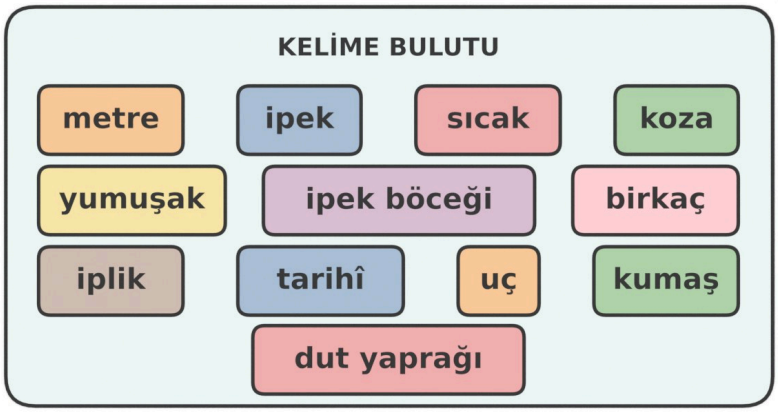
3. KOZADAN KUMAŞA: İPEK

İpek, ipek böceğinin ördüğü kozadan elde edilen, parlak ve yumuşak bir ipliktir. İpek böcekleri yalnızca dut yaprağıyla beslenir. Yaprak yiyerek büyüyen tırtıl, ağzından salgıladığı ince bir iplikle kendi çevresine koza örer. Kozalar sıcak suya atılınca ipliği bir arada tutan madde yumuşar ve ipliğin ucu kolayca bulunur. Ustalar birkaç kozanın ipliğini birleştirip makaraya sararak ham ipek elde eder. Tek bir kozadan çözülen iplik, yüzlerce metre uzunluğunda olabilir. Ham ipek boyanır ve tezgâhlarda dokunarak kumaşa dönüştürülür. Türkiye'de ipek böcekçiliğinin en bilinen merkezlerinden biri Bursa'dır. Bursa'daki tarihî Koza Han, yüzyıllardır koza alışverişinin yapıldığı bir yerdir.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

Dut dalı, ipek böceği ve kozalar

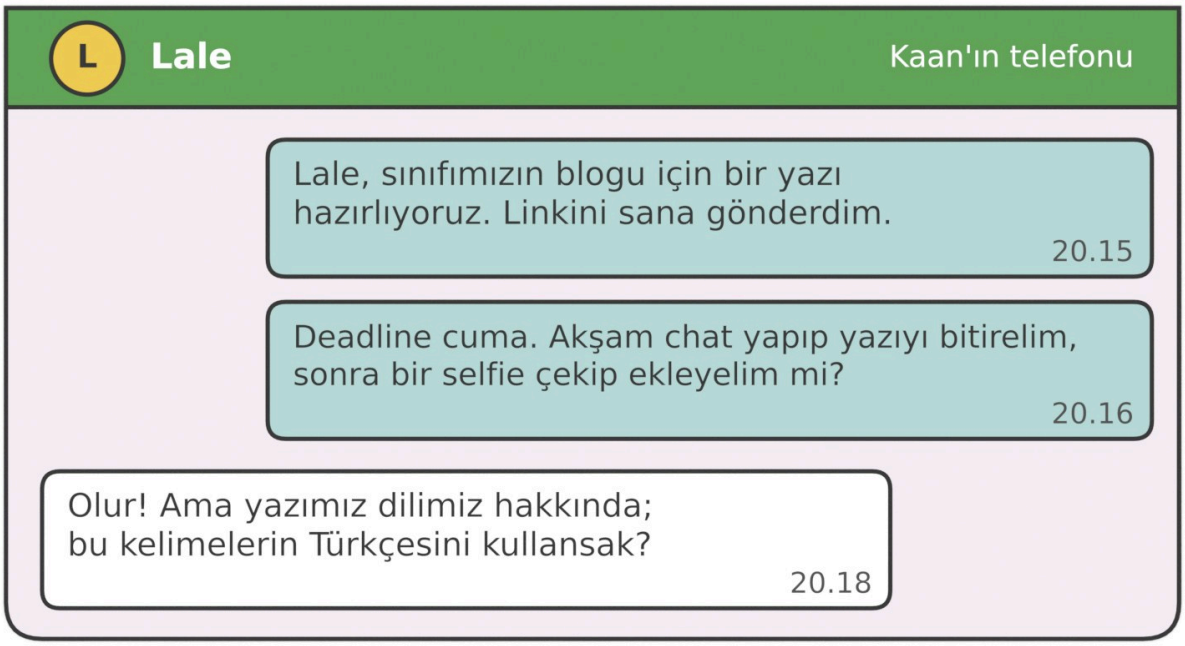

3.1. Kelime bulutundaki kelimelerden hangi üçü bu bilgilendirici metnin anahtar kelimesi olabilir? Seçtiğiniz kelimeleri tabloya yazınız. (9 puan)

1. Anahtar kelime	2. Anahtar kelime	3. Anahtar kelime

3.2. "Metre" kelimesi metinde geçmesine rağmen bu metnin anahtar kelimesi olarak seçilemez. Bunun nedenini metinden hareketle açıklayınız. (6 puan)

4. Aşağıda Kaan ile Lale'nin, sınıflarının ortak yazı çalışması hakkındaki yazışması yer almaktadır.

4.1. Kaan'ın mesajlarındaki yabancı kelimelerin yerine kullanılabilecek Türkçe karşılıkları tabloya yazınız. (10 puan)

Yabancı kelime	Türkçe karşılığı
blog	
link	
deadline	
chat (yapmak)	
selfie (çekmek)	

4.2. Lale'nin önerisine uyarak Kaan'ın ikinci mesajını yalnızca Türkçe kelimelerle yeniden yazınız. (5 puan)

5. Sena, bayram tatilinde ailesiyle yaptığı tren yolculuğunu bir yazıyla anlatmıştır. Görselde, Sena'nın yolculuk sabahı gördüğü gar peronu yer almaktadır.

5.1. Aşağıdaki cümleler Sena'nın yazısından alınmıştır. Her cümlede altı çizili sözün yerine aynı anlamı veren bir deyim ya da ikileme kullanarak cümleyi yeniden yazınız. (8 puan)

1. Peronda kimi büyük kimi küçük bavullar vardı.
2. Tren kalkmak üzereyken vagona güçlükle ve sık sık soluyarak bindik.
3. Tren hareket edince küçük kardeşim çok sevindi.
4. Öğlene doğru hepimiz çok acıkmıştık.

5.2. Sena'nın gözünden gar peronunu anlatan, en az beş cümlelik bir paragraf yazınız. Paragrafta deyim, ikileme, atasözü, kalıp söz ya da eş anlamlı kelime gibi söz varlığı unsurlarından en az üçünü kullanınız; bunlar 5.1'dekilerden farklı olsun. Kullandığınız unsurların altını çiziniz. (12 puan)

.....

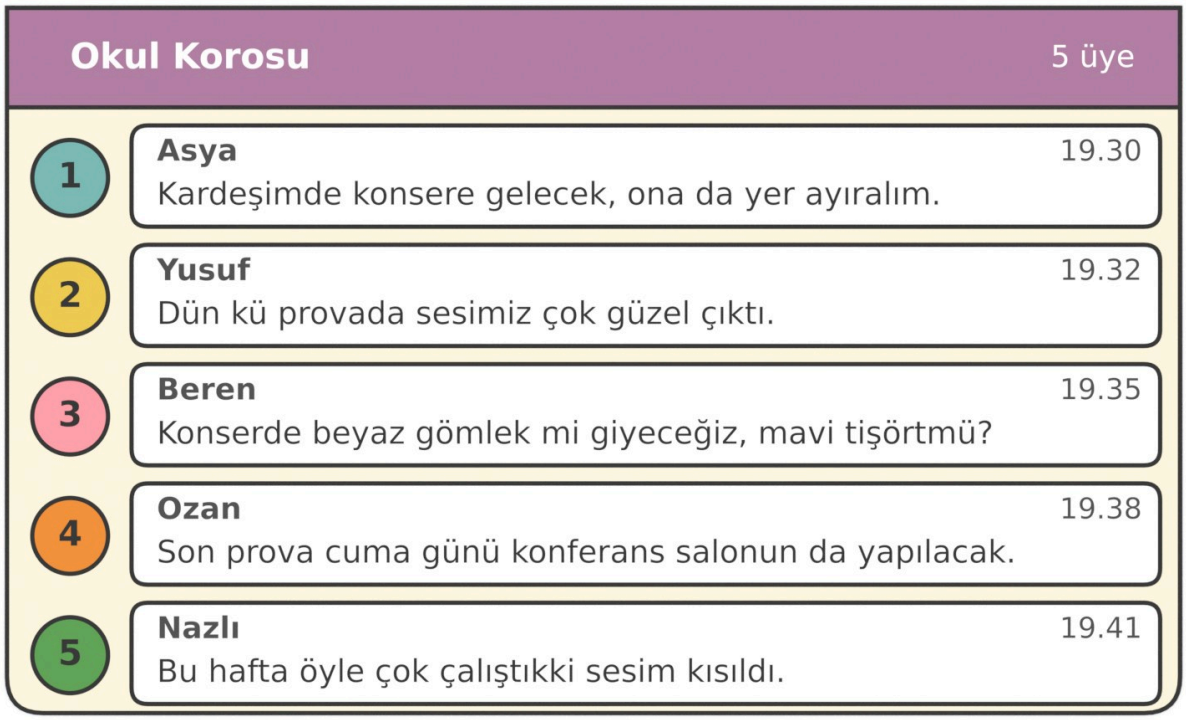
.....

.....

.....

.....

6. Okul korosundaki öğrenciler, konserden önce mesajlaşmıştır. Her mesajda yazımı yanlış olan bir söz vardır.

6.1. Mesajlardaki yazım yanlışlarını tabloda gösteriniz: Her mesaj için yanlış yazılan sözü ve onun doğru yazılışını yazınız. (10 puan)

Mesaj	Yanlış yazılan söz	Doğru yazılışı
1		
2		
3		
4		
5		

6.2. Aşağıdaki cümleleri gereken yere virgül koyarak yeniden yazınız. Her cümlede virgülün görevini de belirtiniz. (10 puan)

- Haydi konserden önce şarkımızı bir kez daha söyleyelim.
- Müzik öğretmenimiz piyanonun başına geçti ilk notaya bastı.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE BECERİLER

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	T.O.6.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme	TAB2. Okuma; KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme
2	T.O.6.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme
3	T.O.6.16. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme; KB2.17. Değerlendirme
4	T.O.6.21. Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme
5	T.Y.6.18. Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme	TAB4. Yazma
6	T.Y.6.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme	TAB4. Yazma; KB2.17. Değerlendirme

PUANLAMA TABLOSU						
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**TOPLAM**
15	*15*	*15*	*15*	*20*	*20*	***100***

Bu sınav, 2026-2027 eğitim öğretim yılı 1. dönem konu-soru dağılım tablosundaki 1. ortak yazılı **Senaryo 3** dağılımına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 6. sınıf öğretim programı esas alınarak hazırlanmıştır. Bu kâğıt, aynı senaryonun 2. sürümüdür: öğrenme çıktıları, soru sayısı ve puanlar 1. sürümle aynı, sorular farklıdır. Hazırlayan: Murat Altun. Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının resmî yayını değildir; görseller Blender ile oluşturulmuştur.

ÇÖZÜMLER

1. Doğru cevap:

- 1.1 **(9 puan)**: Her doğru kelime 3 puandır (anlamlar TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten alınmıştır): 1. satır yüklük **(3 puan)**, 2. satır sofa **(3 puan)**, 3. satır sedir **(3 puan)**. Kelimenin metindeki ekli biçimiyle yazılması (ör. "yüklüğün", "sofaya", "sedirlere") doğru kabul edilir. Sedir yerine yalnızca "minder" yazan öğrenciye 1 puan verilir.
- 1.2 **(6 puan)**: Metinden ya da görselden uygun bir ipucu yazma 3 puan: "odanın sokağa doğru taşan bölümü", "üç yanında da pencere vardı", "sokağın iki ucunu birden görebiliyor" ya da görselde evin üst katından sokağa doğru çıkıntı yapan pencereli bölüm. Anlamı bağlama uygun tahmin etme 3 puan: Evin üst katında, sokağa doğru taşan, çevresi pencereli çıkıntı ya da oda bölümü; çıkma (TDK: "Yapıların üst katlarında, ana duvarların dışına, sokağa doğru çıkıntı yapmış, binanın ön cephesine yaslanan payandalarla desteklenen oda bölmesi; çıkma"). "Kapalı balkon" diyen cevap da doğru kabul edilir. Yalnızca "pencere" ya da "balkon" yazan cevaba anlam için 1 puan verilir.

Örnek doğru cevap:

1.1. yüklük; sofa; sedir.

1.2. İpucu: Cumbanın odanın sokağa doğru taşan bölümü olduğu, üç yanında pencere bulunduğu ve oradan sokağın iki ucunun birden görülebildiği söyleniyor. Görselde de evin üst katında sokağa doğru çıkan, pencereli bir bölüm var. Tahminim: "Cumba", eski evlerin üst katında sokağa doğru çıkıntı yapan, pencereli oda bölümüdür.

Yanlış cevap: 1.1'de anlamla uyuşmayan kelimeleri yazmak (ör. yüklük yerine "kapak" ya da "yorgan", sofa yerine "oda" ya da "merdiven", sedir yerine "duvar") puan almaz. 1.2'de "cumba" için "çatı, bodrum, merdiven, bahçe" gibi metinle uyuşmayan anlamlar vermek ve ipucu olarak ilgisiz cümleler (ör. "Yaz tatilinde annemle teyzemi ziyaret ettik.") yazmak ilgili ölçütte puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

2. Doğru cevap:

- 2.1 **(5 puan)**: Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin (pehlivanların hazırlığının, er meydanının) tanıtılması ya da "geleneksel bir güreş şenliği olan Kırkpınar ve özellikleri" anlamına gelen cevaplar 5 puan alır. Yalnızca "kispet" ya da yalnızca "UNESCO" gibi bir ayrıntıyı konu olarak yazan cevaplara 1 puan verilir.
- 2.2 **(5 puan)**: Pehlivanların kispet adı verilen, manda derisinden dar paçalı pantolonu giydiğini **(2 puan)**, vücutlarını baştan ayağa zeytinyağıyla yağladığını **(2 puan)** ve güreşe tutuşmadan önce peşrev yaptığını (ellerini birbirine ve bacaklarına vurarak hafifçe sıçradığını) **(1 puan)** yazma.
- 2.3 **(5 puan)**: Pehlivanları adları ve nereli olduklarıyla yüksek sesle seyirciye tanıtmak **(3 puan)**; pehlivanlara dua ederek güreşi başlatmak **(2 puan)**.

Örnek doğru cevap:

2.1. Metnin konusu, Edirne'de her yaz düzenlenen geleneksel güreş şenliği Kırkpınar Yağlı Güreşleri'dir.

2.2. Pehlivanlar önce kispet adı verilen, manda derisinden yapılmış dar paçalı pantolonu giyer. Sonra vücutlarını baştan ayağa zeytinyağıyla yağlar. Güreşe tutuşmadan önce de ellerini birbirine ve bacaklarına vurarak peşrev yaparlar.

2.3. Cazgır, pehlivanların adlarını ve nereli olduklarını yüksek sesle seyirciye duyurur. Ayrıca pehlivanlara dua ederek güreşi başlatır.

Yanlış cevap: Konuyu "UNESCO listesi", "zeytinyağı" gibi tek bir ayrıntıyla açıklamak; pehlivanların "spor ayakkabısı ve forma giydiğini" ya da "vücutlarını suyla ıslattığını" yazmak; cazgırın işini "güreşi hakem olarak yönetmek, pehlivanları yağlamak" diye açıklamak metinle uyuşmadığı için puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

3. Doğru cevap:

- 3.1 **(9 puan)**: Metnin konusunu ve ana düşüncesini yansıtan her uygun kelime 3 puandır. Kabul edilen kelimeler: ipek, koza, ipek böceği, iplik, kumaş, dut yaprağı. Buluttaki "metre, sıcak, yumuşak, birkaç, tarihî, uç" kelimeleri metnin ayrıntılarıdır, puan almaz.
- 3.2 **(6 puan)**: "Metre" kelimesinin metinde yalnızca bir kozadan çözülen ipliğin uzunluğunu bildiren bir ayrıntıda ("yüzlerce metre uzunluğunda") geçtiğini **(3 puan)**; metnin ise ipeğin kozadan nasıl elde edildiğini ve kumaşa nasıl dönüştürüldüğünü anlattığını, bu nedenle metre kelimesinin metnin içeriğini yansıtmadığını açıklama **(3 puan)**.

Örnek doğru cevap:

3.1. ipek; koza; ipek böceği.

3.2. "Metre" kelimesi metinde yalnızca bir kozadan çıkan ipliğin ne kadar uzun olduğu anlatılırken geçer. Bu küçük bir ayrıntıdır. Metin ise ipeğin ipek böceğinin kozasından nasıl elde edildiğini ve kumaşa nasıl dönüştürüldüğünü anlatmaktadır. Bu nedenle "metre" kelimesi metnin içeriğini yansıtan bir anahtar kelime değildir.

Yanlış cevap: 3.1'de "metre, sıcak, yumuşak, birkaç, tarihî, uç" gibi ayrıntı bildiren kelimeleri ya da bulutta yer almayan kelimeleri yazmak puan almaz. 3.2'de "Metre bir ölçü birimi olduğu için anahtar kelime olamaz." gibi metinle ilgisi olmayan gerekçeler ilgili ölçütte puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

4. Doğru cevap:

- 4.1 **(10 puan)**: Her doğru karşılık 2 puandır (karşılıklar TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten). blog: ağ günlüğü; "internet günlüğü, genel ağ günlüğü" de doğru kabul edilir; yalnızca "günlük" yazan cevaba 1 puan verilir. link: bağlantı. deadline: süre sonu; "son gün, son tarih, son teslim günü" de doğru kabul edilir. chat (yapmak): sanal sohbet (etmek); "sohbet etmek, yazışmak, çevrim içi sohbet" de doğru kabul edilir. selfie (çekmek): özçekim (yapmak) (TDK: "Cep telefonu vb.nin ön kamerası ile kendisinin veya kendisiyle birlikte bir grubun fotoğrafını çekme"). Karşılık yerine anlamı açıklayan cevaplara (ör. selfie için "kendi fotoğrafını çekmek", link için "internet adresi") 1 puan verilir.
- 4.2 **(5 puan)**: "Deadline" yerine "süre sonu" ya da "son gün" **(1 puan)**, "chat yapıp" yerine "sanal sohbet edip" ya da "yazışıp" **(1 puan)**, "selfie çekip" yerine "özçekim yapıp" **(1 puan)** kullanma (4.1'de kabul edilen öbür karşılıklar da doğru sayılır); eklerin doğru getirildiği ve mesajın anlamının korunduğu bir cümle kurma **(2 puan)**.

Örnek doğru cevap:

4.1. blog: ağ günlüğü; link: bağlantı; deadline: süre sonu (son gün); chat yapmak: sanal sohbet etmek; selfie çekmek: özçekim yapmak.

4.2. Son gün cuma. Akşam sanal sohbet edip yazıyı bitirelim, sonra bir özçekim yapıp ekleyelim mi?

Yanlış cevap: Yabancı kelimeyi Türkçe okunuşuyla yazmak (ör. "selfi", "çet", "dedlayn"), anlamca uymayan karşılıklar vermek (ör. link için "şifre", deadline için "sınav günü", selfie için "video") ve 4.2'de yabancı kelimelerden herhangi birini olduğu gibi bırakmak ilgili ölçütte puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

5. Doğru cevap:

- 5.1 **(8 puan)**: Her cümle 2 puandır. Altı çizili söz, cümlenin anlamını bozmadan uygun bir deyim ya da ikilemeyle değiştirilmişse 2 puan; anlamı koruyan ama deyim ya da ikileme olmayan bir kelimeyle değiştirilmişse (ör. "çeşitli", "sevinçle", "aç") 1 puan verilir. Örnek doğru cevaplar: 1. irili ufaklı (ikileme; TDK: "Büyük küçük karışık"); "büyüklü küçüklü" de kabul edilir. 2. soluk soluğa, nefes nefese (ikileme; TDK, soluk soluğa: "Güçlükle soluk alarak, sık sık soluyarak, yorgun, bitkin veya telaşlı bir biçimde; nefes nefese"). 3. havalara uçtu (deyim; TDK, havalara uçmak: "çok sevinmek"), ağzı kulaklarına vardı (deyim; TDK, ağzı kulaklarına varmak: "çok sevinmek"). 4. kurt gibi acıkmıştık (deyim; TDK, kurt gibi acıkmak: "çok acıkmak").
- 5.2 **(12 puan)**: Her söz varlığı unsuru 3 puandır (3 × 3 = 9 puan): unsur anlamına ve bağlama uygun kullanılmışsa 3 puan, kullanılmış ama bağlama uymuyorsa 1 puan. 5.1'deki unsurların aynısı tekrar kullanılırsa puan verilmez. Görseldeki gar ortamıyla uyumlu, anlam bütünlüğü olan en az beş cümlelik bir paragraf 3 puan; beş cümleden az ya da görselle ilgisi zayıf paragraf 1 puan. Yazım ve noktalama yanlışları anlamı bozmadıkça bu soruda puan kırma nedeni değildir.

Örnek doğru cevap:

5.1. 1. Peronda irili ufaklı bavullar vardı. 2. Tren kalkmak üzereyken vagona soluk soluğa bindik. 3. Tren hareket edince küçük kardeşim havalara uçtu. 4. Öğlene doğru hepimiz kurt gibi acıkmıştık.

5.2. Sabahın erken saatinde bavullarımızla peronda yan yana durduk. Peronda bekleyen mavi tren pırıl pırıl parlıyordu. Simitçi amca, tepsisindeki sıcak simitleri satmak için yolculara sesleniyordu. Küçük kardeşim heyecandan yerinde duramıyor, kıpır kıpır kapının açılmasını bekliyordu. Vagona binerken görevli amca gülümseyerek "İyi yolculuklar!" dedi. O an bu yolculuğun çok güzel geçeceğini anladım. (Söz varlığı unsurları 9 + Paragraf 3 = 12 puan)

Yanlış cevap: 5.1'de anlamı değiştiren ifadeler kullanmak (ör. 3. cümlede "çok üzüldü", 4. cümlede "karnımız tok") ya da altı çizili sözü olduğu gibi bırakmak puan almaz. 5.2'de söz varlığı unsurlarını anlamına aykırı kullanmak, görselle ilgisi olmayan bir metin yazmak ya da yalnızca kelimeleri alt alta sıralamak ilgili ölçütlerde puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

6. Doğru cevap:

- 6.1 **(10 puan)**: Her mesaj 2 puandır: yanlış yazılan sözü bulma 1 puan, doğrusunu yazma 1 puan.

Mesaj	Yanlış yazılan söz	Doğru yazılışı	Açıklama
1	Kardeşimde	Kardeşim de	"Dahi, bile" anlamındaki de bağlacı ayrı yazılır.
2	Dün kü	Dünkü	Zaman ya da yer bildiren kelimelere gelerek isimleri niteleyen -ki eki bitişik yazılır.
3	tişörtmü	tişört mü	Soru eki mi ayrı yazılır.
4	salonun da	salonunda	Bulunma hâl eki -da bitişik yazılır.
5	çalıştıkki	çalıştık ki	Cümleleri bağlayan ki bağlacı ayrı yazılır.

- 6.2 **(10 puan)**: Her cümle 5 puandır: virgülü doğru yere koyma 3 puan, görevini belirtme 2 puan. "Haydi, konserden önce şarkımızı bir kez daha söyleyelim." Görevi: Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak teşvik bildiren kelimeyi (haydi) ayırmak. "Müzik öğretmenimiz piyanonun başına geçti, ilk notaya bastı." Görevi: Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak.

Örnek doğru cevap:

6.1. 1. Kardeşimde → Kardeşim de; 2. Dün kü → Dünkü; 3. tişörtmü → tişört mü; 4. salonun da → salonunda; 5. çalıştıkki → çalıştık ki.

6.2. "Haydi, konserden önce şarkımızı bir kez daha söyleyelim." Virgül, teşvik bildiren "haydi" kelimesini cümlenin geri kalanından ayırmıştır. "Müzik öğretmenimiz piyanonun başına geçti, ilk notaya bastı." Virgül, sıralı cümleleri birbirinden ayırmıştır.

Yanlış cevap: 6.1'de doğru yazılmış sözleri yanlış gibi göstermek (ör. 1. mesajdaki "ona da", 3. mesajdaki "gömlek mi") ya da yanlışı başka bir yanlışla düzeltmek (ör. "tişörtmü" yerine "tişört-mü", "çalıştıkki" yerine "çalıştıkkı") ilgili satırda puan almaz. 6.2'de virgülü "Haydi konserden, önce…" ya da "Müzik, öğretmenimiz…" gibi yanlış yerlere koymak ve görevini açıklamamak ilgili ölçütte puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.